

Вінічук Марія Володимирівна

професор кафедри менеджменту та економічної безпеки,
Навчально-науковий інститут управління, психології та безпеки
Львівського державного університету внутрішніх справ
вулиця Городоцька, 26, м. Львів, 79000, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6588-1254>

Коваль Павло Євгенович

аспірант кафедри менеджменту та економічної безпеки,
Навчально-науковий інститут управління, психології та безпеки
Львівського державного університету внутрішніх справ
вулиця Городоцька, 26, м. Львів, 79000, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-5581-0047>

МЕТОДИ, ІНСТРУМЕНТИ ТА РИЗИКИ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КОНТРОЛІНГУ ІТ-КОМПАНІЙ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Анотація. У статті проаналізовано основні наукові підходи до визначення сутності інвестиційного контролінгу та щодо виокремлення його методів, інструментів та ризиків. З'ясовано, що під інвестиційним контролінгом розуміють систему заходів, спрямованих на забезпечення контролю за процесами планування, моніторингу та коригування інвестиційної діяльності з метою мінімізації ризиків, підвищення результативності проєктів та акумуляції фінансових ресурсів, необхідних для здійснення фінансово-господарської діяльності та забезпечення стабільного розвитку суб'єкта господарювання. Розкрито сутність інвестиційного контролінгу як ефективного інструменту стратегічного управління, який забезпечує ефективність використання інвестиційних ресурсів, знижує ризики та підвищує фінансову стійкість. Досліджено сучасні методи та інструменти інвестиційного контролінгу, що адаптовані до специфіки діяльності ІТ-компаній в умовах економічної нестабільності та стратегічної невизначеності. Встановлено, що найефективнішими для ІТ-компаній є такі методи інвестиційного контролінгу як *Sensitivity Analysis* (Аналіз чутливості) (рівень ефективності використання 4,8), *NPV* (Чиста приведена вартість) (рівень ефективності використання 4,7) та *Scenario Analysis* (Сценарний аналіз) (рівень ефективності використання 4,5). Виокремлено найбільш часто використовувані ІТ-компаніями інструменти інвестиційного контролінгу, а саме: *BI*-системи, *MS Excel*, фінансові калькулятори, аналітичні скрипти, *ERP*-системи, *Google Data Studio* та *Power BI* дашборд. Обґрунтовано необхідність адаптації класичних підходів до інвестиційного контролінгу з урахуванням динаміки ІТ-середовища, високої частки нематеріальних активів та нестабільності зовнішнього середовища. Запропоновано основні напрямки підвищення ефективності інвестиційного контролінгу, зокрема, доведено необхідність розвитку його цифрових технологій, посилення аналітичної компетенції управлінського персоналу, забезпечення високого рівня інтелектуального капіталу та прозорості інвестиційних проєктів. Перспективами подальших наукових досліджень визначено потребу у розробленні галузевих моделей контролінгу для ІТ-сектору та інтеграції штучного інтелекту й машинного навчання в системи контролінгу.

Ключові слова: контролінг, інвестиції, методичний інструментарій, економічна невизначеність та нестабільність, інвестиційний контролінг, ризики.

METHODS, TOOLS AND RISKS OF INVESTMENT CONTROLLING OF IT COMPANIES IN CONDITIONS OF ECONOMIC INSTABILITY

Abstract. *The article analyzes key scientific approaches to defining the essence of Tools controlling and the classification of its methods and instruments. It is established that investment controlling refers to a system of measures aimed at ensuring control over the processes of planning, monitoring, and adjusting investment activities in order to minimize risks, increase project effectiveness, and accumulate the financial resources needed for economic operations and the sustainable development of a business entity. The study reveals the nature of investment controlling as an effective strategic management tool that enhances the efficiency of investment resource usage, reduces risks, and strengthens financial stability. It examines modern methods and tools of investment controlling that are adapted to the specific features of IT companies operating under economic instability and strategic uncertainty. It is found that the most effective methods for IT companies include Sensitivity Analysis (efficiency score: 4.8), Net Present Value (NPV) (efficiency score: 4.7), and Scenario Analysis (efficiency score: 4.5). The most commonly used investment controlling Tools in IT companies are identified as BI systems, MS Excel, financial calculators, analytical scripts, ERP systems, Google Data Studio, and Power BI dashboards. The study substantiates the need to adapt classical approaches to investment controlling, taking into account the dynamic IT environment, the high share of intangible assets, and external instability. The main directions for improving the effectiveness of investment controlling are proposed, including the development of digital technologies, the enhancement of analytical competencies among management personnel, the strengthening of intellectual capital, and ensuring the transparency of investment projects. Further research prospects include the development of industry-specific controlling models for the IT sector and the integration of artificial intelligence and machine learning into controlling systems.*

Keywords: *controlling, investments, methodological tools, economic uncertainty and instability, investment controlling, risks.*

Вступ. Економічна ситуація, яка склалася в Україні та світі, характеризується високим рівнем нестабільності, невизначеності та турбулентності, що спричинені такими дестабілізуючими чинниками як війна росії проти України, енергетичними кризами, інфляційними коливаннями, порушенням логістичних ланцюгів та зниженням рівня ділової активності. Окреслені тенденції становлять значні перешкоди для ефективного управління інвестиційною діяльністю суб'єктів господарювання та стають особливо вагомими викликами для ІТ-компаній, порушуючи стабільність їх функціонування та знижуючи конкурентоспроможність.

Потреба у швидкому реагуванні на зазначені виклики і небезпеки обумовлює необхідність пошуку шляхів виходу із кризових ситуацій. В даному контексті, ефективним механізмом часткового нівелювання негативного впливу ризиків і загроз виступає інвестиційний контролінг, як інтегрована система, що поєднує у собі основні аспекти планування, моніторингу

та оцінювання інвестиційних рішень, а також їх коригування в умовах змінності зовнішнього і внутрішнього середовища. Позитивними аспектами інвестиційного контролінгу є його здатність забезпечити суб'єктам господарювання адаптацію до змін, оперативне реагування на ризики та спроможність прийняття відповідних рішень в найкоротші терміни. Однак, особливої актуальності в умовах невизначеності набувають дослідження саме методів й інструментів інвестиційного контролінгу, адже від них істотно залежить глибина аналітичних розрахунків, точність прогнозування та результативність використання інвестиційних ресурсів.

Існуючі наукові підходи до розгляду окресленої проблематики доводять, що тематика дослідження перебуває в центрі уваги академічної спільноти й практичних працівників та зосереджена, в основному, на вирішенні проблемних питань контролінгу та можливостей використання його методів та інструментів. Однак, проблематика їх застосування

в умовах економічної нестабільності, обмеженого фінансування, зростаючих ризиків та стратегічної невизначеності малодосліджена, порушується не часто, тому, даний напрямок потребує поглибленого вивчення, що й актуалізує тему дослідження.

Метою статті є дослідження особливостей та оцінювання ефективності використання методів та інструментів інвестиційного контролінгу в ІТ-компаніях України в період економічної нестабільності та посилення ризиків невизначеності.

Кризові ситуації, які виникають в ІТ-компаніях в умовах сьогодення потребують швидкого реагування та вирішення в найкоротші терміни проблемних питань. Інвестиційний контролінг виступає одним із тих ефективних інструментів, який дозволяє контролювати процеси планування, моніторингу та коригування інвестиційної діяльності з метою мінімізації ризиків, підвищення результативності проєктів та акумуляції фінансових ресурсів, необхідних для здійснення фінансово-господарської діяльності та забезпечення їх стабільного розвитку. В умовах економічної нестабільності вартість інвестиційних ресурсів значно зростає та важко спрогнозувати показники попиту, тому, важливо мати систему, спроможну не лише фіксувати відхилення, а й надавати інформацію, необхідну для прийняття рішень. Саме в цьому і проявляється сутність інвестиційного контролінгу, який поєднує традиційні фінансові розрахунки із сучасними інструментами аналізу сценаріїв, виявлення чутливостей та побудови інтерактивних дашбордів.

В науковій думці інвестиційний контролінг визначається як система спеціальних заходів, що реалізуються на підприємствах з метою забезпечення планування, аналізу й координації інвестиційної діяльності, моніторингу інвестиційних проєктів та встановлення контролю задля підвищення ефективності діяльності суб'єкта господарювання та досягнення ним поставлених цілей [1, с. 79; 2].

К. Бужимська та І. Царук [3, с. 4] стверджують, що інвестиційний контролінг – це система збору й оброблення інформації, її аналізу,

планування й контролю, що забезпечує прийняття обґрунтованих управлінських рішень у сфері інвестицій, а також постійний моніторинг їх виконання в процесі реалізації інвестиційних проєктів. Н. Носач, А. Єгіозар'ян та Е. Полякова [4, с. 118] мають власне бачення на визначення сутності інвестиційного контролінгу та дотримуються позиції, що в сучасній теорії й практиці виокремлюють два підходи до тлумачення даного поняття, а саме: (1) контролінг розглядається як синонім управлінського обліку та (2) контролінг є системою координації планування, контролю й інформаційної підтримки системи управління.

С. Цвілій, Д. Михайлик, Д. Гурова, В. Оглобіна та О. Корнієнко [5] акцентують увагу на необхідності врахування при виборі методів та інструментів інвестиційного контролінгу тенденцій інвестиційної політики та можливостей наявного й потенційного інвестиційного потенціалу. Водночас, науковці вважають, що методи інвестиційного контролінгу мають бути гнучкими та відповідати сучасним вимогам до інноваційного розвитку в стратегічній перспективі, адже, як зазначає Л. Рябоштан [6, с. 506], методи інвестиційного контролінгу є способом узагальнення, вивчення й вимірювання впливу сукупності факторів на зміну результативних показників інвестиційної діяльності підприємства з метою її удосконалення та досягнення поставлених цілей.

Стає очевидним, що методи та інструменти інвестиційного контролінгу в умовах економічної нестабільності істотно видозмінюються, а їх вибір залежить від сфери діяльності підприємства та від його інвестиційної політики. В науковому дискурсі існують різні думки як щодо визначення сутності інвестиційного контролінгу, так і щодо його методів й інструментів, проте, більшість із вчених обґрунтовують необхідність й доцільність їх застосування в умовах сучасності.

Матеріали та методи. Методологічну базу дослідження складають загальнонаукові та спеціальні методи аналізу та наукового пізнання. У статті визначення сутності інвестиційного контролінгу проведено із застосуванням методу системного аналізу, синтезу,

наукової абстракції, спостереження та компаративного аналізу. Емпіричні дослідження стану використання основних методів інвестиційного контролінгу у ІТ-компаніях України та рівня їх ефективності в умовах економічної нестабільності здійснено із використанням методу порівняння, розрахунково-аналітичного методу, статистичного аналізу та методу експертних досліджень (опитування шляхом онлайн-анкетування фінансових директорів й аналітиків 25 ІТ-компаній України, що здійснюють свою діяльність у таких містах як Львів, Київ та Харків). Метод систематизації та узагальнення застосовані при формуванні висновків за результатами проведеного дослідження.

Інформаційну основу становлять наукові праці вітчизняних вчених та звітні матеріали ІТ-компаній.

Результати. В умовах економічної нестабільності та стратегічної невизначеності, а також під впливом посилення інфляційних чинників, валютних коливань й нестачі фінансування, інвестиційний контролінг набуває особливої значущості та займає вагоме місце в системі антикризових заходів суб'єктів господарювання. Проте, його реалізація та ефективність значною мірою залежить від сфери функціонування підприємств та від середовища здійснення ними фінансово-господарської діяльності. В основному, перелік методів інвестиційного контролінгу є стандартизованим та використовуються вони в практичній діяльності за допомогою набору інструментів. При цьому, методи інвестиційного контролінгу допомагають оцінити особливості, проблеми та пріоритети інвестиційної діяльності, а інструменти позиціонують сукупність програмного забезпечення, моделей та засобів, за допомогою яких реалізуються методи.

Дослідження діяльності ІТ-компаній дозволяють виокремити певну сукупність методів та інструментів інвестиційного контролінгу, які ними використовуються в умовах економічної нестабільності та стратегічної невизначеності сучасності. Зокрема, серед найбільш поширених методів інвестиційного контр-

олінгу є NPV (Чиста приведена вартість), за допомогою якого визначається поточна вартість майбутніх грошових потоків з урахуванням фактору дисконтування. Даний метод є базовим при здійсненні стратегічного фінансового планування діяльності ІТ-компаній та потребує застосування таких інструментів як MS Excel, фінансові калькулятори, аналітичні скрипти, ERP-системи, Google Data Studio та Power BI дашборд.

Іншим часто використовуваним методом інвестиційного контролінгу є IRR (Внутрішня норма дохідності), який показує очікувану прибутковість інвестиційних проєктів та дозволяє здійснити порівняльну характеристику декількох інвестиційних проєктів. Основними інструментами даного методу є MS Excel, Google Sheets, Power BI, ERP-системи, фінансові калькулятори, аналітичні мови та Google Data Studio. Водночас, такий метод як Payback Period (Період окупності) виявляється доцільним при необхідності розрахунку часу, потрібного для повернення інвестиційних ресурсів. Даний метод обґрунтованим є для ІТ-підприємств малого й середнього бізнесу, коли необхідним виявляється потреба у визначенні ефективності проєктів з коротким терміном реалізації, зокрема, й стартапів. Інструментами, які використовуються, можна визначити MS Excel, Google Sheets, Project Management Software, Python, Power BI, ERP-системи, фінансові калькулятори та моделювання.

Одним із найпотужніших методів в системі інвестиційного контролінгу є метод Sensitivity Analysis (Аналіз чутливості), який дає можливість дослідити вплив зміни окремих факторів на результативний показник. В умовах економічної нестабільності даний метод є особливо актуальним, оскільки дозволяє виявити дестабілізуючі чинники та завчасно вплинути на них або нейтралізувати їх дію. Основними інструментами даного методу є MS Excel, Google Sheets, Power BI, @RISK, Python, Google Colab та BI Dashboards.

При необхідності моделювання декількох сценаріїв розвитку подій (зазвичай оптимістичний, песимістичний та базовий), а також для проведення оцінювання їх впливу на

інвестиційні рішення доцільним виявляється Scenario Analysis (Сценарний аналіз), який потребує використання таких інструментів як MS Excel, Google Sheets, Power BI, @RISK, Python, Crystal Ball, Google Data Studio, ERP-системи та Jupyter Notebook.

Ще одним часто використовуваним ІТ-компаніями методом інвестиційного контролінгу є метод EVA (Економічна додана вартість), що дозволяє визначити реальні обсяги економічного прибутку з урахуванням вартості капіталу. Інструментами, що застосовуються в процесі застосування даного методу, є MS Excel, Google Sheets, Power BI, Python, ERP-системи, фінансові калькулятори, Google Data Studio та Looker.

В даному контексті, актуальним виявляється проведення дослідження стану використання найпопулярніших методів інвестиційного контролінгу в ІТ-компаніях України у 2022–2023 рр., що здійснюють свою діяльність у ІТ-сфері на території м. Львів, Київ та Харків. Результати такого аналізу систематизуємо на рис. 1.

Як показують проаналізовані дані, в Україні ІТ-компанії найчастіше використовують такий

метод інвестиційного контролінгу як NPV (Чиста приведена вартість) – у 85 % випадків для оцінювання інвестиційних проєктів, який дозволяє врахувати вартість грошових потоків в часі та дає можливість здійснити точні оцінювання прибутковості таких проєктів. Другим часто використовуваним методом інвестиційного контролінгу є метод IRR (Внутрішня норма дохідності), інструменти якого впродовж 2022–2023 рр. використані 60 % досліджуваних ІТ-компаній, а третя сходинка належить методу Payback Period (Період окупності) – у 55 % компаній. Серед інших методів є Sensitivity Analysis (Аналіз чутливості) – 40 % ІТ-компаній, Scenario Analysis (Сценарний аналіз) – 35 % ІТ-компаній та EVA (Економічна додана вартість) – 25 % ІТ-компаній України.

Очевидно, що в період економічної нестабільності ІТ-компанії переваги надають простим, проте, надійним методам інвестиційного контролінгу, зокрема: NPV (Чиста приведена вартість), IRR (Внутрішня норма дохідності) та Payback Period (Період окупності), інструменти яких враховують сукупність ризиків та варіативність сценаріїв та

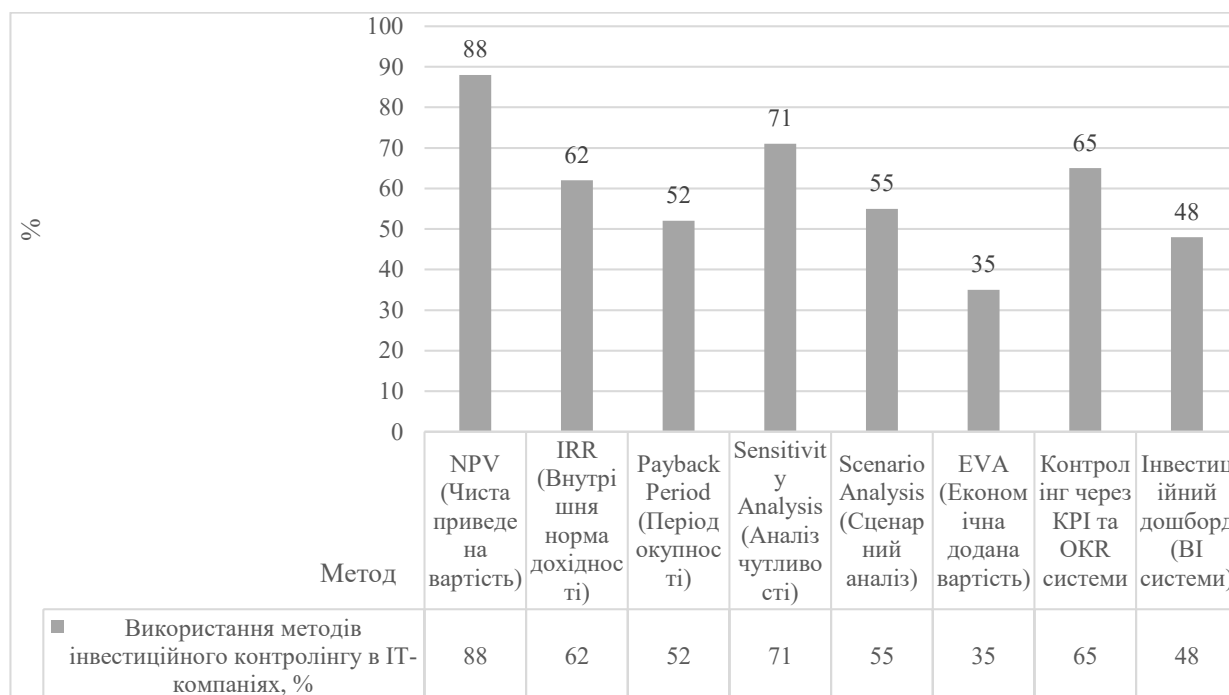

Рис. 1. Стан використання основних методів інвестиційного контролінгу у ІТ-компаніях України у 2022–2023 рр., %

Джерело: розраховано за [7–12]

побудовані на засадах ризик-менеджменту. Натомість, такий метод як EVA (Економічна додана вартість) потребує глибокої аналітики та великого масиву даних, тому, його частіше використовують великі ІТ-корпорації та ІТ-компанії середнього рівня.

При цьому, важливим є ефективність кожного із аналізованих методів інвестиційного контролінгу, що використовуються ІТ-компаніями в Україні. Якщо дослідити результати експертного дослідження фінансових менеджерів та аналітиків ІТ-компаній України, то можна констатувати, що найвищий рівень ефективності використання мають такі методи інвестиційного контролінгу як Sensitivity Analysis (Аналіз чутливості) (4,8 бала із 5 можливих), NPV (Чиста приведена вартість) (4,7 бала із 5 можливих) та Scenario Analysis (Сценарний аналіз) (4,5 бала із 5 можливих) (рис. 2).

Зазначені методи, які, за висновками ІТ-компаній, є найбільш ефективними мають значні переваги за зручністю використання, гнучкістю при проведенні моделювання, рівнем адаптивності до нестабільного середовища, а також за впливом на прийняття від-

повідних управлінських рішень у поточному періоді та в стратегічній перспективі.

На підставі зазначеного можна стверджувати, що ІТ-компанії в Україні активно використовують методи інвестиційного контролінгу та в умовах сучасності вдало їх адаптують до динамічних змін та нових реалій сьогодення. При цьому встановлено, що найбільш оптимальними із найвищим рівнем ефективності є такі методи інвестиційного контролінгу як Sensitivity Analysis (Аналіз чутливості), NPV (Чиста приведена вартість) та Scenario Analysis (Сценарний аналіз), завдяки їх гнучкості та можливостях швидкого моделювання критичних ситуацій. Тому, можна стверджувати, що інвестиційний контролінг не можна розглядати лише як фінансовий підхід до прийняття управлінських рішень, а повинен поступово інтегруватися в системи стратегічного планування ІТ-компаній.

Висновки. Таким чином, результати проведених досліджень методів та інструментів інвестиційного контролінгу ІТ-компаній в умовах економічної нестабільності дають підстави стверджувати, що інвестиційний контролінг відіграє вагомую роль у забезпе-

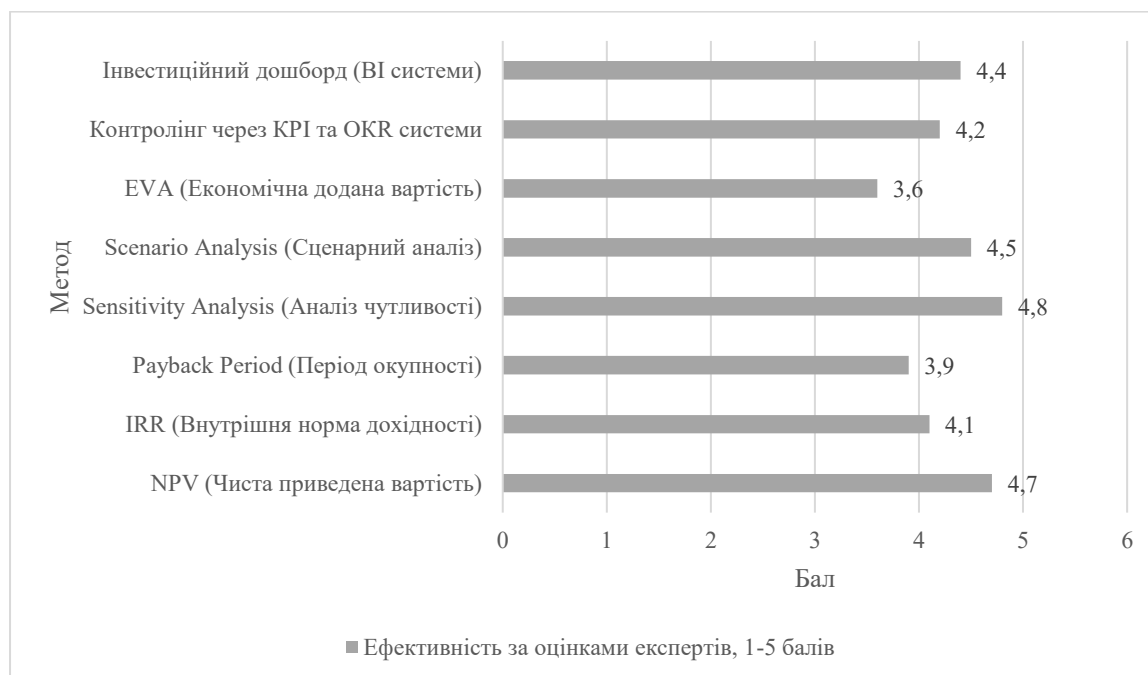

Рис. 2. Рівень ефективності використання методів інвестиційного контролінгу ІТ-компаніями України у 2022–2023 рр., %

Джерело: розраховано за: [7–12]

ченні високого рівня ефективності управління інвестиційними ресурсами ІТ-компаній, дозволяє знизити негативний вплив ризиків, підвищити гнучкість компаній до зовнішніх викликів, зберегти фінансову стійкість та підтримати конкурентоспроможність й інноваційний розвиток.

В процесі дослідження встановлено, що в умовах сучасності найефективнішими для ІТ-компаній є такі методи інвестиційного контролінгу як Sensitivity Analysis (Аналіз чутливості), NPV (Чиста приведена вартість) та Scenario Analysis (Сценарний аналіз). Серед основних інструментів інвестиційного контролінгу виокремлюються ВІ-системи, MS Excel, фінансові калькулятори, аналітичні скрипти, ERP-системи, Google Data Studio,

Power BI дашборд та ін., що дозволяють оперативно відстежувати ефективність інвестиційних ресурсів та коригувати стратегії в режимі реального часу. Проте, для підвищення ефективності інвестиційного контролінгу доцільним виявляється розвиток його цифрових технологій, посилення аналітичної компетенції кадрового потенціалу, зокрема, управлінського персоналу, забезпечення високого рівня інтелектуального капіталу, а також прозорості інвестиційних проєктів. Не менш важливим залишається необхідність у розробленні галузевих моделей контролінгу для ІТ-сектору та інтеграція штучного інтелекту й машинного навчання в системи контролінгу, що є перспективами подальших наукових досліджень.

Список використаних джерел:

1. Пазушан А.В., Черкас, В.В. Інвестиційний контролінг як індикатор стабілізації системи антикризової політики підприємства та України у цілому. *Економічний простір*. 2020. № 161. С. 78–81. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/161-14>
2. Лихолат С.М., Вінчук М.В., Рушишин Н.М., Мединська Т.В., Сапінський О. Вплив деструктивних чинників на інвестиційну та інноваційну привабливість України. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2021. Вип. 1 (36). С. 250–259. DOI: <https://doi.org/10.18371/fcaptr.v1i36.227774>
3. Бужимська К.О., Царук І.М. Формування та розвиток системи контролінгу на промислових підприємствах. *Економіка, управління та адміністрування*. 2021. № 1(95). С. 3–7. DOI: [https://doi.org/10.26642/ema-2021-1\(95\)-3-7](https://doi.org/10.26642/ema-2021-1(95)-3-7)
4. Носач Н.М., Єгіозар'ян А.Г., Полякова Е.С. Теоретичні засади поняття «контролінг» в системі менеджменту суб'єктів економічних відносин. *Економічний простір*. 2024. № 193. С. 116–123. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.193.116-123>
5. Tsvilij S.M. et al. Mechanism for generating investment potential for the development of the tourism industry on the PPP platform: restoring the economy of Ukraine. *Economic Achievements: Prospects and Innovations*. 2024. № 10. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13857822>
6. Рябоштан Л. Організаційно-економічний механізм інвестиційного контролінгу на автотранспортних підприємствах. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*. 2024. № 330 (3). С. 505–511. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-330-80>
7. Річні звіти Асоціації ІТ Ukraine, 2022–2023. URL: <https://itukraine.org.ua/richni-ta-kvartalni-zviti/>
8. Фінансова звітність EPAM Ukraine, 2022–2023. URL: <https://careers.epam.ua/epam-systems-financial-statement>
9. Звіт зі сталого розвитку 2022. SoftServe. URL: <https://www.softserveinc.com/uk-ua/corporate-social-responsibility/csr-report-2022>
10. Sustainability 2023. SoftServe. URL: <https://www.softserveinc.com/uk-ua/corporate-social-responsibility/csr-report-2023>
11. Звіт про сталий розвиток за 2022 р. Intellias. URL: <https://itukraine.org.ua/intellias-presented-the-2022-sustainability-report/>
12. Звіт про сталий розвиток за 2023 р. Intellias. URL: <https://career.intellias.com/ukraine/uk/intellias-opublikuvav-zvit-zi-stalogo-rozvitku-za-2023-rik/>

References:

1. Pazushan, A. V., & Cherkas, V. V. (2020). Investment controlling as an indicator of stabilization of the anti-crisis policy system of an enterprise and Ukraine as a whole. *Economic Space*, (161), 78–81. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/161-14>
2. Lykholat, S. M., Vinichuk, M. V., Rushchyshyn, N. M., Medynska, T. V., & Sapinskyi, O. (2021). Influence of destructive factors on the investment and innovation attractiveness of Ukraine. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*, 1(36), 250–259. DOI: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v1i36.227774>
3. Buzhymyska, K. O., & Tsaruk, I. M. (2021). Formation and development of the controlling system at industrial enterprises. *Economics, Management and Administration*, 1(95), 3–7. DOI: [https://doi.org/10.26642/ema-2021-1\(95\)-3-7](https://doi.org/10.26642/ema-2021-1(95)-3-7)
4. Nosach, N. M., Yeghiozaryan, A. H., & Polyakova, E. S. (2024). Theoretical foundations of the concept of “controlling” in the management system of economic entities. *Economic Space*, (193), 116–123. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.193.116-123>
5. Tsvilij, S. M., et al. (2024). Mechanism for generating investment potential for the development of the tourism industry on the PPP platform: Restoring the economy of Ukraine. *Economic Achievements: Prospects and Innovations*, (10). DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13857822>
6. Riaboshtan, L. (2024). Organizational and economic mechanism of investment controlling at motor transport enterprises. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, 330 (3), 505–511. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-330-80>
7. IT Ukraine Association. (2022–2023). Annual and quarterly reports. Available at: <https://itukraine.org.ua/richni-ta-kvartalni-zviti/>
8. EPAM Ukraine. (2022–2023). Financial statements. Available at: <https://careers.epam.ua/epam-systems-financial-statement>
9. SoftServe. (2022). Sustainability Report. Available at: <https://www.softserveinc.com/uk-ua/corporate-social-responsibility/csr-report-2022>
10. SoftServe. (2023). Sustainability 2023. Available at: <https://www.softserveinc.com/uk-ua/corporate-social-responsibility/csr-report-2023>
11. Intellias. (2022). Sustainability Report 2022. Available at: <https://itukraine.org.ua/intellias-presented-the-2022-sustainability-report/>
12. Intellias. (2023). Sustainability Report 2023. Available at: <https://career.intellias.com/ukraine/uk/intellias-opublikuvav-zvit-zi-stalogo-rozvitku-za-2023-rik/>

Стаття надійшла до редакції 12.03.2025